

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-04-14

Ärendenummer KOV-2025-00385

Handläggare

Sara Stark, Mats Göransson

Telefon: 031-368 73 97

E-post: sara.stark@kretsloppochvatten.goteborg.se

Delårsrapport mars 2025

Förslag till beslut

1. Kretslopp och vattennämnden antar förvaltningens förslag till delårsrapport mars 2025 enligt bilaga 1.
2. Kretslopp och vattennämnden beslutar att hemställa till kommunstyrelsen om överföring av investeringsutrymme år 2025 från investeringar vatten och avlopp till investeringar avfall avseende belopp om 24 mnkr.
3. Kretslopp och vattennämnden beslutar att hemställa till kommunstyrelsen om överföring av investeringsutrymme år 2025 från investeringar vatten och avlopp till investeringar exploatering avseende belopp om 28 mnkr.
4. Kretslopp och vattennämnden beslutar att flytta investeringsutrymme från investering till reinvestering inom vatten och avlopp inom ramen för beslutad investeringsbudget 2025 avseende belopp om 15 mnkr.
5. Kretslopp och vattennämnden ger förvaltningen i uppdrag att till majnämnden återkomma med information om ekonomisk prognos för Återbruket med förslag till konsekvensbeskrivna besparingsåtgärder.
6. Kretslopp och vattennämnden förklarar härmed uppdraget som riktats till avfallsverksamheten *Kretslopp och vattennämnden får i uppdrag att därefter skyndsamt skicka ut det reviderade förslaget till föreskrifter på samråd och utställning innan ärendet åter når kommunfullmäktige*, avslutat.

Sammanfattning

Delårsrapport per mars 2025 är årets första uppföljningsrapport. Delårsrapporten inleds med en sammanfattning av rapporten i sin helhet inklusive de ekonomiska resultaten. I rapporten redovisas därefter väsentlig styrinformation till kommunledningen samt övrig uppföljning till kommunledningen, vilket inkluderar utveckling inom personalområdet och ekonomisk uppföljning. Rapporten innehåller även styrinformation till nämnden, vilken utformas utifrån behov av information för den egna verksamheten. Upprättad rapport följer stadens riktlinjer samt de anvisningar som Stadsledningskontoret tillhandahåller. Delårsrapport per mars fokuserar huvudsakligen på den ekonomiska utvecklingen och nuläget i verksamheten utifrån strukturen ovan. Kommunfullmäktiges budgetmål följs upp först i delårsrapport per augusti samt i årsrapporten.

Bedömning ur ekonomisk dimension

De taxefinansierade verksamheterna ska enligt självkostnadsprincipen sträva efter ett nollresultat för varje räkenskapsår. Då ett över- eller underskott uppstår ska detta återställas gentemot taxekollektiven inom tre år. Det ekonomiska resultatet påverkar därmed taxenivåerna framåt.

VA-verksamhetens kostnader i form av personal-, drift och kapitalkostnader för perioden är lägre än budget. Även intäkterna från VA-verksamheten är lägre än budget. Delårsrapporten visar att utfallet för VA-verksamheten under perioden uppgår till 41,8 mnkr, vilket är 28,9 mnkr bättre än budget. Prognosen för helåret är i linje med budget för VA-verksamheten, med en återstående fordran på 45,7 mnkr.

Avfallsverksamhetens kostnader är lägre än budget för perioden. Avfallsverksamheten visar sammantaget ett resultat i linje med budget för perioden, med en positiv avvikelse på +0,6 mnkr och en helårsprognos på +8,1 mnkr, jämfört med budget. Prognosen är att avfallskollektivets fordran till abonnenter minskar med 7,2 mnkr. Utgående fordran 2025 bedöms därmed uppgå till 63,9 mnkr.

Återbrukets verksamhet följer i stort sett planen, med en mindre negativ avvikelse för perioden på -0,5 mnkr på grund av lägre försäljningsintäkter. Helårsprognosen visar ett underskott på 0,4 mnkr.

Förvaltningens investeringsverksamhet avviker från budget genom att helårsprognosen för utgifter inom nyinvesteringar VA är betydligt lägre än budget, medan helårsprognosen för reinvesteringar VA och nyinvesteringar avfall överstiger budget.

Bedömning ur ekologisk dimension

Kretslopp och vattens verksamhet syftar till att skydda människors hälsa och miljö och bidrar på så vis till ett långsiktigt hållbart samhälle. Inom verksamheten bedrivs ett aktivt och långsiktigt hållbarhetsarbete. Verksamhetens arbete för miljö och klimat är av betydelse för göteborgssamhället idag och för kommande generationer.

Bedömning ur social dimension

Kretslopp och vattens verksamhet bidrar, genom att utföra sitt uppdrag, till ett socialt hållbart samhälle där människor kan leva med god hälsa.

Expedieringskrets

Kommunstyrelsen

Bilagor

1. Delårsrapport mars 2025

Ärendet

Kretslopp och vattennämnden har att besluta om delårsrapport mars 2025.

Ärendet innehåller beslut om att hemställa till kommunstyrelsen om överföring av investeringsutrymme till område avfall samt till område exploatering. Nämnden föreslås fatta beslut om flytt av investeringsutrymme inom ramen för beslutad nämndbudget. Då Återbruket lämnar negativ prognos för helåret innefattar ärendet fortsatt hantering av avvikelser. Ärendet inkluderar beslut om att avsluta fullgjorda uppdrag från kommunstyrelsen/kommunfullmäktige.

Nämnden informerades om förvaltningens planerade hantering av budgetavvikelser för avfall och om behov av justering från investering till reinvestering för vatten och avlopp i samband med månadsrapport februari (KVN 2025-03-26 § 47).

Beskrivning av ärendet

I delårsrapporten redovisas och analyseras verksamhetens utveckling utifrån det grunduppdrag som Kretslopp och vattennämnden har genom sitt reglemente samt de uppdrag som tilldelats nämnden. Ärendet innehåller även ekonomisk uppföljning av både drift- och investeringsverksamheten. Delårsrapporten visar på att prognosen för helåret avseende investeringar avviker från budget för 2025 gällande investeringar inom avfall och vatten och avlopp samt exploatering.

Regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning

Nämnder ska enligt stadens ekonomiska regelverk hantera avvikelser på lämpligt sätt och fatta nödvändiga beslut om åtgärder (Göteborgs Stads regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning §16-17). Detta gäller även Kretslopp och vattennämndens investeringsverksamhet. Även nämndens ekonomiska regelverk gör gällande att negativa avvikelser i förhållande till det ekonomiska målet ska redovisas och förslag på åtgärder ska läggas fram gällande investeringar, om än med vissa undantag (Kretslopp och vattennämndens regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning samt fondering för framtida investeringar §2).

Utrymme investeringsbudget nyinvesteringar VA

Förvaltningen bedömer att det finns utrymme inom investeringsbudgeten för nyinvesteringar VA som kan användas mer kostnadseffektivt inom reinvestering VA och inom Avfall. Utgiftsprognosen för VA nyinvesteringar är 871 mnkr, där budgeten är 1 020 mnkr. Avvikelsen på 149 mnkr beror på senareläggning i projekt. Behoven kvarstår, men förvaltningen bedömer att det inte finns förmåga att genomföra alla planerade projekt på ett kostnadseffektivt sätt under 2025. Exempelvis är projekten Askims pumpkedja och överföringsledning Torslanda är fördröjda, liksom entreprenadstartar av stomnätsprojekt och dagvattendammar. Projekten Kallheds näsa och Kippholmen är pausade då en pumpkedja behöver byggas innan VA utbyggnad görs.

Hantering av budgetavvikelser - investeringar

Kretslopp och vatten lämnar vid delårsbokslut mars negativ prognos för helåret gällande investeringar inom område avfall och exploatering. Uppföljningen visar vidare att investeringsutrymme behöver överföras från investering till reinvestering.

Nedan redogörs för de områden som är aktuella för åtgärder i detta ärende. Till varje förslag ges en kort bakgrund med motivering till det förslag som föreslås. Därefter beskrivs möjliga handlingsalternativ samt dess bedömda effekter. Avslutningsvis följer förvaltningens bedömning i frågan.

Hemställan om överföring av investeringsutrymme från vatten och avlopp till avfall

Avfallsområdet prognostiserar investeringar till 76 mnkr jämfört med investeringsbudgeten 2025 som uppgår till 52 mnkr. Det innebär en negativ avvikelse på 24 mnkr; 22 mnkr för investering och 2 mnkr för reinvestering. 13 mnkr av avvikelsen förklaras av investeringar i kärll som varit svåra att budgetera då kännedom om kostnaden saknades vid budgetering. Det avser de kärll som behövs för att uppfylla lagstiftningen om fastighetsnära insamlingen av förpackningar till 2027. Kärllen är nu upphandlade och det innebär att den budgeterade investeringen på 24 mnkr i prognosen ökar till 34 mnkr 2025.

4 mnkr härrör till ett projekt med digitala lås. För att effektivisera avfallsinsamlingen pågår ett digitaliseringsprojekt under åren 2024 till 2025 där en upphandlad entreprenör installerar digitala lås i ca 6 000 av stadens låsta avfallsutrymmen. I budgeten för 2025 uppskattades kostnaden för införandet eftersom upphandlingen inte var klar. Prognosen för 2025 ligger 4 mnkr över budget, men inom budgetram för projektet.

5 mnkr avser in- och utfart till Bulycke återvinningscentral. Den nya vägen mellan Syrhåla och Torslanda kräver att in- och utfart till Bulycke återvinningscentral görs om på grund av trafiksäkerhetsskäl, vilket budgeterats till 5 mnkr. Ombyggnationen av in- och utfarten har försenats på grund av att beslut i staden har försenat vägen. Budgeterade kostnader för 2024 har därför flyttats till 2025.

1 mnkr avser åtgärder för att åtgärda fuktskador på Brudare mossens lakvattenanläggning.

1 mnkr avser tidigare obudgeterade åtgärder på gasanläggningen på Brudare mossens nedlagda deponi.

Möjliga handlingsalternativ

Andra åtgärder än hemställan som skulle kunna vara möjliga att genomföra kan ge minskat investeringsbehov under 2025 med total 10 mnkr. De möjliga åtgärderna redovisas i tabellen nedan:

Projekt	Belopp mnr	Beskrivning	Konsekvens
Digitaliseringsprojekt	4	Senareläggning	Belastar investeringsbudget 2026 i övrigt inga betydande konsekvenser
Bulycke återvinningscentral	1	Elstaket i stället för kameraövervakning	Kameraövervakning var planerad för att minska kommande driftkostnader så den nyttan försvinner.
Tagene återvinningscentral	1	Senareläggning av ombyggnation	Belastar investeringsbudget 2026 i övrigt inga betydande konsekvenser
Kretsloppsparken Alelyckan	3	Senareläggning av byggnation av personalbod	Belastar investeringsbudget 2026 och innebär ökade driftskostnader 2025 för hyra av personalbodar eftersom åtgärd av arbetsmiljö krävs under året.
Kretsloppsparken Alelyckan	0,5	Avvakta förbättring av hantering av farligt avfall	Belastar reinvesteringsbudget 2026 i övrigt inga betydande konsekvenser
Återvinningsstationer	0,5	Avstå reinvesteringar	Belastar reinvesteringsbudget 2026 i övrigt kan det bli ökade driftkostnader beroende på kommande krav på åtgärder på ÅVS:erna.

Bedömning

Gällande hemställan om överföring av investeringsutrymme från vatten och avlopp till avfall bedömer förvaltningen att hemställan till kommunstyrelsen är det bästa alternativet då möjliga åtgärder/handlingsalternativ som förvaltningen har tagit fram om 10 mnkr i framför allt senareläggande av projekt, inte räcker för att åtgärda hela den negativa avvikelsen. Pågående projekt är svåra att avbryta helt under 2025 på grund av lagstiftningskrav, upprätthållande av pågående avtal och trafiksäkerhet för besökare till Bulycke återvinningscentral.

Hemställa om överföring av investeringsutrymme från vatten och avlopp till exploatering

Exploateringsområdet prognostiserar investeringsutgifter till 168 mnkr jämfört med investeringsbudget 2025 som uppgår till 140 mnkr, en negativ avvikelse på 28 mnkr. Kommunfullmäktige beslutar enbart om utgiftsbudget, vilket innebär att nämnden behöver fatta beslut om åtgärder för utgifter. Exploateringsutgifterna är svårbudgeterade på grund av osäkerheter inom exploateringsverksamhet. Exempelvis är projekten beroende av när detaljplanen träder i kraft och om planen blir överklagad.

Framdriften i många pågående projekt i staden är bättre än beräknad, vilket påverkar prognosen för Kretslopp och vattens exploateringsinvesteringar. Förvaltningen är aktiva i ett femtiotal pågående exploateringsprojekt där projekten är i olika faser. Ny kunskap ger bättre planering och nya insikter kring exempelvis markförhållanden, tekniska lösningar och anpassningar till lagkrav. Även tekniska justeringar under projekteringsfasen är kostnadsdrivande och svåra att förutspå i projekten vilket påverkar kostnader och prognos.

Flera större projekt pågår där Olof Asklunds gata, Masthuggskajen, Gamlestadens fabriker, Västlänken DP och Säterigatan är de projekt som påverkar prognosen mest. Kostnadsökningar i hela sektorn kring både material och entreprenader har stor påverkan.

Andra handlingsalternativ

Anda åtgärder än hemställan är att i samråd med Exploateringsförvaltningen värdera vilka projekt som kan pausas. Förvaltningen har inte mandat att på egenhand bestämma över när projekten ska utföras eller senareläggas. Då projekten är i genomförandefas är konsekvenserna av ett stopp i entreprenaderna skadestånd till entreprenörer och exploatörer samt kostnader för omhändertagande av byggarbetsplatserna under tiden. Avbrutet genomförandet innebär dessutom att stadens mål för bostadsbyggande blir drabbat.

Bedömning

Vad gäller hemställan om överföring av investeringsutrymme från vatten och avlopp till exploatering bedömer förvaltningen att hemställan är bästa alternativet då det möjliggör att stadens exploateringsutbyggnad kan fortgå enligt plan.

Flytt av investeringsutrymme från investering till reinvestering inom vatten och avlopp

Vilka projekt som utförs eller ska utföras år 2025 har förändrats sen investeringsnomineringarna upprättades. Budgeten delas upp på investering och reinvestering och en omfördelning behöver göras mellan dessa med 15 mnkr.

Avvikelsen beror högre framdrift än beräknat i pågående förnyelseprojekt inom områdena Dricksvattenproduktion och Avloppsavledning. Många separeringsprojekt pågår och dessa blir dyrare än beräknat.

Möjliga handlingsalternativ

Att stoppa pågående och/eller ej starta planerade reinvesteringsprojekt.

Bedömning

Att inte utföra reinvesteringsprojekt innebär minskad måluppfyllelse för förnyelse. Därtill påverkar pausade projekt kostnadseffektiviteten. Förvaltningen förordar därmed inte detta alternativ.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningens bedömning är att delårsrapporten redovisar resultat som visar att nämndens fullgör sitt uppdrag enligt reglementet. Förvaltningen föreslår därmed att nämnden godkänner rapporten och översänder den till kommunstyrelsen.

I detta ärende har förvaltningen även tagit fram förslag på åtgärder för att hantera ekonomiska avvikelser samt värderat alternativ hantering och föreslår därmed:

- att nämnden beslutar att hemställa till kommunstyrelsen om överföring av investeringsutrymme år 2025 från investeringar vatten och avlopp till investeringar avfall avseende belopp om 24 mnkr.
- att nämnden beslutar att hemställa till kommunstyrelsen om överföring av investeringsutrymme år 2025 från investeringar vatten och avlopp till investeringar exploatering avseende belopp om 28 mnkr.
- att nämnden beslutar att flytta investeringsutrymme från investering till reinvestering inom vatten och avlopp inom ramen för beslutad investeringsbudget 2025 avseende belopp om 15 mnkr.

Förvaltningen menar att hemställan enligt ovan är de mest lämpliga åtgärderna för att hantera uppkomna avvikelser. Att hemställa innebär en kostnadseffektiv hantering samt ger bättre förutsättningarna för planering än andra alternativ.

Kretslopp och vatten

Marianne Erlandson

Förvaltningsdirektör